

Generalforsamling i SFAH

Lars K. Christensen bød som formand velkommen til SFAH's ordinære generalforsamling. På vegne af bestyrelsen foreslog han Vagn Oluf Nielsen til dirigent.

Valg af dirigent og referent

Vagn Oluf Nielsen modtog valg som dirigent. Som referent blev Lone Palm Larsen fra bestyrelsen valgt.

Bestyrelsens beretning

Lars K. Christensen aflagde bestyrelsens beretning.

I løbet af perioden har SFAH arrangeret to udadvendte aktiviteter. Dels et debatmøde på Københavns Universitet om *Engagement og relevans i arbejderhistorien* med Vagn Oluf Nielsen og Niels Finn Christiansen som oplægsholdere. Mødet var vellykket og der var en livlig debat, hvor mange af de omkring 35 fremmødte deltog. Dels uddeelingen af Arbejderhistorieprisen 1998 i Arbejdermuseets Café & Ølhalle. Førsteprisen gik til Finn Sommer fra RUC for *Fagbevægelsen mellem fortid og nutid – om fagbevægelsens uddannelser*. Andenprisen fik samfundsfagsstuderende Ivan Hasløff for *Social Chronotopy in Transformation*, en sammenligning af arbejdsmarkedets nyorientering i Polen og Slovenien.

Af indadvendte aktiviteter har SFAH genoptaget traditionen med et sommermøde for bestyrelsen og redaktionen af Arbejderhistorie med flere. Ud fra et oplæg af Mogens Rüdiger diskuteredes blandt andet fremtidsperspektiverne for arbejderhistorien.

Det er ikke blevet til udgivelser i skriftserien i 1998. Det for-

ventes derimod, at der vil blive udgivet én eller flere bøger i 1999, idet bestyrelsen for nuværende har et par interessante manuskripter til vurdering.

Arbejderhistorie er kommet som vanligt. Redaktionerne fortjener stor ros for deres arbejde, ligesom også tidsskriftets layout skal roses.

Markedsføringen er intensivere. De studerende har ved semestrets start fået tilbudt flere numre af Arbejderhistorie til en fordelagtig pris. Desuden er der ved opslag på universiteterne rundt om i landet reklameret for SFAH's udgivelser. Desværre har resultatet været stærkt begrænset. En annoncering i Information og Aktuelt i forbindelse med genoptrykning af Søren Kolstrups *Velfærdsstatens rødder* har givet et godt resultat, idet pengene givet til annoncering gik lige op med salget af bogen. Bogkataloget er udkommet i en nyredigeret og farvestrålende udgave. Det er udsendt til alle medlemmer og til de fleste boghandlere samt uddelt mere uformelt rundt om i landet. SFAH's webside er på trapperne og kommer formentlig i løbet af maj 1999. Foreningen får adressen www.sfah.dk og får højst sandsynligt plads på Netmediers (LO's) server. Det grafiske udkast og indhold er diskuteret nøje af bestyrelsen, websiden kommer blandt andet til at indeholde boglisten og appetitvækkere i form af artikler fra Arbejderhistorie.

SFAH har planer om et seminar for medlemmerne. Niels Wiium Olesen fra bestyrelsen fremlagde ideerne bag. Emnet bliver med kodeordene den kolde krig og dansk arbejderbevægelse – gerne med en udenlandsk foredragsholder. Det perspektiv på

Redaktion:
Carsten Frimand og
Bjørn Schreiber Pedersen

den kolde krig bliver nok ikke behandlet af andre. Som debatten har været omkring PET's rolle og de lukkede arkiver, synes den brede interesse at være til stede. Det planlægges som et seminar på to dage med overnatning. Tid og sted er ikke endeligt fastlagt.

Medlemstallet er faldende. I 1997 var der 569 medlemmer, i 1998 530 og i 1999 mindre end 514, idet nogle ikke har betalt deres kontingent endnu. Medlemmerne er fordelt således: 479 almindelige abonnenter, 26 studenter og ni gratister (Det kongelige Bibliotek m.fl.). Der er 216 institutioner og 298 enkeltmedlemmer. I 1998 blev nitten meldt ind, heraf fjorten enkeltpersoner (seks studerende). I 1999 har vi på nuværende tidspunkt fået fem nye medlemmer. Beretningen blev herefter sat til debat.

I forbindelse med medlemstallet drejede debatten sig om, hvorfor tallet var faldende og hvad der kunne gøres for at rette det op. Rykkerproceduren har ikke fungeret optimalt, databasen skal ajourføres, det er en del af problemet. Nogle institutioner falder fra, måske i forbindelse med skift i bestyrelserne. Men der er aldrig faglige begrundelser, forklarede kasserer Torsten Lange. En måde at få fat i nye medlemmer kunne være at tilbyde medlemskab til forfattere af de bøger, der har været omtalt eller anmeldt i Arbejderhistorie. Boglisterne hos boghandlerne har indtil videre ikke givet medlemmer. Det blev også foreslået at tage kontakt til de historiestuderende, når de har deres historikermøder for at gøre opmærksom på SFAH. Desuden kunne der på hjemmesiden oprettes en opgavebank med ideer til arbej-

derhistoriske emner, der endnu ikke er studeret. Det kunne måske vække interessen hos de studerende for at blive medlemmer. Alle var dog enige om, at nitten nye medlemmer var et godt resultat, idet der i 1997 kun var syv nye.

Seminardebatten drejede sig først og fremmest om, hvordan seminaret kunne strække sig over to dage, uden at udgifterne ville forhindre de studerende i at deltage. Flertallet fastholdt, at et todages seminar er målet, selv om omkostningerne for en enkelt dag er væsentlig mindre. Det blev blandt andet foreslået, at kursisterne fik forskellige overnatningsmuligheder fra hotelværelser til vandrehjemets sovesal. Det blev pointeret, at seminarets emne viser den nye rolle, SFAH kan spille: at belyse et almindeligt debatteret emne som den kolde krig eller velfærdsstaten ud fra en arbejderhistorisk vinkel.

Selvom SFAH har økonomi til at udgive en ny bog i skriftserien, så har de manuskripter, vi har modtaget, været for emnemæssigt smalle til at være salgbare. Det blev foreslået, at der måske skulle være en anden form for udgivelse end bogformen indenfor skriftserien, en prisbillig kopiering med et ens omslag. Desuden har det været på tale at revidere *Kampen for en bedre tilværelse* og føre den op til i dag. Et indeks over artikler udkommet i SFAH's regi er under forberedelse.

SFAH's kommende hjemmeside henvender sig til mange målgrupper: medlemmer, nye og potentielle medlemmer, interesserede i arbejderhistorie med videre. Vores tidsskrift har en bred vifte af temaer, som også vil kunne lokke interesserede til.

Efter den livlige og konstruktive debat blev beretningen sat til afstemning og vedtaget med applaus.

Fremlægelse og godkendelse af årsregnskabet, herunder fastsættelse af kontingent

Regnskabet blev fremlagt. Kassereren gjorde opmærksom på to forhold. Medlemsnedgangen resulterer i en mindre indtægt på kr. 27.000. Der er 30-40 restanter for 1998. Det andet forhold er af regnskabsteknisk karakter, idet tilskuddet fra Forskningsrådet ikke kan tilskrives regnskabet, før vi modtager det. Tilskuddet er bagud betalt. Derfor figurerer det ikke i 1998-regnskabet.

Kontingentsatserne foreslås holdt uændrede på tredje år, idet der ikke er grund til at forandre dem. Det trykte regnskab kunne bese på generalforsamlingen. Regnskabet er underskrevet af revisorerne Niels Finn Christiansen og Karen Petersen. Regnskabet blev enstemmigt vedtaget uden bemærkninger og med applaus.

Indkomne forslag

Der var ingen indkomne forslag.

Valg

Valg af fire bestyrelsesmedlemmer: De fire bestyrelsesmedlemmer på valg, Tommy Balle, Lars K. Christensen, Anette Eklund Hansen og Niels Wium Olesen, blev genvalgt med applaus. Som suppleant til bestyrelsen blev Trine Lindén valgt.

Valg af to revisorer og en revisorsuppleant: De to revisorer Niels Finn Christiansen og Karen Petersen blev foreslået genvalgt af bestyrelsen. De blev genvalgt af generalforsamlingen. Som revisorsuppleant blev Vagn Oluf Nielsen valgt.

Eventuelt

Det blev diskuteret, hvad tidshorisonten skulle være for at genudgive *Kampen for en bedre tilværelse* i en revideret og dagsaktuel udgave. Der synes at være forskellige opfattelser af, hvem målgruppen skulle være: folkeskolen og gymnasiet, almindeligt interesserede eller universitetsstuderende. Det blev overladt til bestyrelsen at fremkomme med ideer til en nyudgivelse af bogen. Mødet blev hævet kl. 21.20, og dirigenten takkede for god ro og orden.

Lone Palm Larsen

Udgivelser

Beiträge zur Marx-Engels-Forschung. Neue Folge 1998

Årbogens nye bind udkom lidt forsinket i marts 1999 med titlen *Geschichtserkenntnis und kritische Ökonomie* (Argument Verlag, Berlin-Hamburg, ISBN 3-88619-683-6, DM 27). Det er 8. bind i normal-rækken, hvoraf de første 5 allerede er udsolgt. Derudover udgives fra tid til anden særnumre, det første i 1997 om *David Borisovic Rjazanov und die erste MEGA*, et væsentligt bidrag til Marx-Engels-forskningen, MEGA's udgivelseshistorie og naturligvis om Rjazanovs skæbne. Næste særbind forventes i sommeren 1999; dets hovedemne er samarbejdet mellem Institut für Sozialforschung i Frankfurt og Marx-Engels-Institutet i Moskva i årene 1923-1929. Frankfurter-Institutets senere ledere (for eksempel Max Horkheimer) afviste, at dette samarbejde havde fundet sted – hvilket er betegnende for deres

erfaringer med nazismen og for situationen i Vesttyskland i 1950'erne og 1960'erne. Samarbejdet dokumenteres i det kommende bind (ISBN 3-88619-684-4, DM 27).

I 1998-bindet publiceres bidrag fra en konference i marts 1998 om økonomi og historie i Marx' lekture – en lekture som omfattede den samtidige økonomiske litteratur bredt, som det for eksempel fremgår af det senest udkomne bind i den nye MEGA – bd. IV/3 (se Arbejderhistorie 1/99, s. 86). De to første artikler af henholdsvis M. Krätke og J. Milios diskuterer Marx' kriseteori, dvs. de diskuterer, hvad der kunne være kriseteorien; som ved så mange andre punkter foreligger der heller ikke en endegyldigt udarbejdet kriseteori, Marx' position må først (re)konstrueres ud fra de ufærdige tekster, og her spiller naturligvis MEGA-bind II/4.2, som udkom i 1993, en fremtrædende rolle, fordi Marx' manuskripter til Kapitalens bind 3 her blev udgivet for første gang i den form, som Marx efterlod dem. Krätke er medudgiver af et kommende bind med Marx' excerpter om verdenskrisen i 1857/58, dvs. hans forarbejder til de senere økonomiske værker.

C.-E. Vollgraf analyserer de såkaldte folkeudgaver af Kapitalen, som udkom 1914, 1926 og 1929 under redaktion af Karl og Benedikt Kautsky og 1933-34 udgivet af Marx-Engels-Lenin-Institutet i Moskva – denne sidste fik en vis indflydelse i Danmark, idet det var denne udgave, der blev brugt ved siden af den norske. Vollgraf inddrager andre samtidige populariseringer af Kapitalen, som Julian Borchartds og Karl Korsch's, og overvejer, hvori en popularisering kan ligge.

F. Melis fremlægger nye forskningsresultater vedrørende *Neue Rheinische Zeitung*, en af de betydningsfuldeste aviser i Tyskland 1848/49 ifølge et samtidigt udsagn. Som Ole Stender-Petersen har påvist – blandt andet i en artikel i MEGA-Studien 1/1998 – blev den også citeret hyppigt i den danske demokratiske presse. Melis har arbejdet med avisens historie i længere tid. Det påregnes, at Marx' og Engels' artikler fra den udkommer i bind 7, 8 og 9 i MEGA's første afdeling – arbejdet er dog ikke påbegyndt endnu. Melis' undersøgelser er med til at danne grundlag for disse bind. Marx og Engels publicerede blandt andet nogle politisk-økonomiske oversigter i avisen og dens umiddelbare efterfølger, som har relevans for kriseteorien.

Andre bidrag undersøger Marx' forhold til John Locke (D. Behrens), hans kritik af Ricardos udenrigshandelsteori (C. Girschner), nogle vendinger taget fra Goethes *Faust* (G. Stamatis) og en kritisk anmeldelse af A. Griese/H.J. Sandkühlers *Karl Marx – zwischen Philosophie und Naturwissenschaften* (F. Soldani). Af R. Fineschi offentliggøres første del af en omfattende analyse af den italienske diskussion om historiebegrebet (*Zum Geschichtsbegriff in der marxistischen Debatte Italiens*), som i denne del især behandler tiden omkring århundredskiftet med teoretikere som Spaventa, Croce, Gentile og Labriola, men også kommer ind på Gramsci. Denne får dog først indflydelse efter anden verdenskrig, dvs. i næste del af artiklen. G. Libretti beskæftiger sig med *The Presumed Antislavism of Engels*, hvor han tager udgangspunkt i nogle artikler, Engels skrev for *New York Daily*

Tribune. Libretti afviser, at Engels skulle have haft antislaviske holdninger. Han vurderer Engels' udsagn som værende af samme karakter som for eksempel Marx' udsagn om resultaterne af det britiske herredømme i Indien: Engels forsøgte at anvende den materialistiske historieopfattelse på et problem i den tyske revolution 1848/49, en anvendelse som blev udlagt som nationalistisk. Libretti anfører det ikke, men Engels vendte sig generelt mod de små nationer (med en mulig stor historie); det er et gennemgående træk, som for eksempel kan genfindes i korrespondencen i forbindelse med Pariserkongressen 1889. Det kan diskuteres, om Engels' analyse var korrekt, men næppe at den var affødt af antislavisme. Det er ærgerligt, at artiklen er dårligt oversat.

W. F. Drischler præsenterer *Marx's Concept of Secret Diplomacy – adieu to Economics?* Det er en besynderlig artikel, en videreførelse af tidligere bidrag af Drischler, som helt og holdent bygger på Marx' angivelige russofobi, som nærmest monokausal forklaring på al udvikling. Det er næppe en ansats, som kan føre videre.

Bindet afsluttes med tre bidrag om Marx-Engels diskussioner og udgivelsesvirksomhed i Kina, Japan og Sydkorea – til en vis grad kan hertil også regnes et bidrag om tekstkonstitutionen af de økonomisk-filosofiske manuskripter, som udarbejdedes i sammenhæng med en kinesisk udgave. Det er relevant at se, under hvilke forhold der arbejdes i disse lande med en indbyrdes meget forskellig tradition, som har ført til forskelligartede resultater, men som også afspejler sig i arbejdet med MEGA, hvor eksperter fra alle tre lande – især

dog Japan – er involveret i udgivelsesarbejdet.

Gerd Callesen

Konferencer

35. Linzer-konference

Under overskriften "Det 20. århundrede – arbejderbevægelsens århundrede?" afholdes i Linz, Østrig, i dagene 14.-18. september 1999 den årlige internationale konference for arbejderhistorikere. Det foreløbige program omfatter bidrag fra blandt andre Eric Hobsbawm (Das Jahrhundert der Arbeiterbewegung), Zygmunt Bauman (Modern, late modern and postmodern vicissitudes of work) og Klaus Tenfelde (Arbeiterbewegung in Westeuropa). Konferencensprogene er engelsk, tysk og fransk (med adgang til simultantolkeanlæg). Konferencegebyr: öS 900,- (uden indkvartering öS 500,-). Tilmeldingsfrist: 15. juni 1999. Arrangør: *Internationale Tagung der Historikerinnen und Historiker der Arbeiterinnen- und Arbeiterbewegung (ITH), Altes Rathaus, Wipplinger Str. 8, A-1010 Wien, Østrig. Interesserede bedes først kontakte SFAH's bestyrelse v/Anette Eklund Hansen, tlf. 35 36 15 22.*

Kvinderne, arbejdet og forsørgerideologien

Historisk institut ved Salzburgs Universitet afholder i dagene 10.-11. december 1999 en international konference om kvinden og manden som forsørgere. Hovedmålet for konferencen er at kaste lys over fremkomsten og udviklingen af den mandlige forsørger fra det 15. til det 20. år-

hundrede, samt at udarbejde en mere detaljeret sammenligning mellem Central- og Vesteuropæiske lande. Konferencen arrangeres af Prof. Dr. Josef Ehmer, Salzburg, Dr. Sylvia Hahn, Salzburg, og Dr. Angélique Janssens, Nijmegen. *Alle henvendelser rettes til: Dr. Sylvia Hahn, University of Salzburg, Department of History, Rudolfskai 42, A-5020 Salzburg, Østrig. Tlf. +43-662-8044-4735 eller 4760. E-mail: sylvia.hahn@sbg.ac.at. Flere oplysninger på: <http://www.iisg.nl/~w3vl/vl-conf2.html>*

Projekter og afhandlinger

ABA har indtil 4. maj 1999 modtaget meddelelse om følgende afhandlinger under udarbejdelse:

Biografier over tekstforfattere og komponister af danske arbejdersange

Artikel
Med baggrund i erfaringer på en af arbejderbevægelsens højskoler er der konstateret et stort behov for baggrundsviden om de forfattere og komponister, som har fundet plads i arbejdersangbogen.

Skal afsluttes snarest mulig
Bent Andersen
Dyssevangen 53
3520 Farum
Tlf. 44 95 20 17

Socialdemokratiets politiske og ideologiske udvikling fra 1908-1936

Speciale i historie, Aalborg Universitet

Specialet vil beskæftige sig med Socialdemokratiets opfattelse af samarbejde med ikke-socialistiske partier. Kildematerialet består af kongresprotokoller, FU's og HB's protokoller samt artikler fra Social-Demokraten. Herudover vil forskellige tidsskrifter blive inddraget, især for at belyse det ideologiske tema i perioden. Forventes afsluttet i slutningen af 1999

Jens Peter Andersen

*Kjellerupsgade 21 a, st.tv.
9000 Aalborg*

Socialdemokratiet og markedsplanerne 1957-62 med særlig henblik på holdningen til EF

Speciale, Historisk Institut ved Aarhus Universitet
Den danske markedsdebat 1957-1962 undersøges med særlig henblik på den gryende splittelse internt i Socialdemokratiet om partiets holdning til EF. Modstillingen fagbevægelse/parti er især interessant, idet fagbevægelsen synes at holde mere fast ved den nordiske løsning som et reelt alternativ til Europa, mens bestemte personer i regeringen og folketingsgruppen tidligt vurderede det økonomiske incitament til EF-medlemskab på bekostning af det nordiske samarbejde uden dog at tabe det af syne. Forventes afsluttet i 1999

Tina Benvenuto Larsen

*Hedemannsgade 14, 1.tv.
8000 Århus C
Tlf. 86 18 41 98*

Socialismen og kunsten

Opgave og eventuelt artikel
Jesper Bjerggren Nielsen
*Burmeistersgade 15, 4.th.
1429 København K
Tlf. 28 14 59 05*

Danmark og Europa – Visioner og realiteter?

Speciale, Historisk Institut ved Københavns Universitet
Danmarks markedsforhandlinger 1961-63 og Storbritanniens betydning herfor.

Forventes afsluttet 1999

Bo Bjørke

*Kristiansstadsgatan 11,3
S-214 23 Malmö
Tlf. +45 221 75 434*

Formandsskiftet i Socialdemokratiet 1992

BA-projekt i historie
Motiverne hos midterpartierne, fagbevægelsen og internt i Socialdemokratiet til at gå mod Svend Auken og en vægtning af, hvilke af de tre faktorer, der havde størst indflydelse for Svend Aukens fald. Kildemateriale: aviser, Fagbladet, biografier, oplæg til parti programmer m.v. Afsluttet februar 1999

Søren Borchsenius

*Burmeistersgade 13, st.th.
1429 København K
Tlf. 32 95 66 03*

Partityper og parti-forandring – Socialdemokratiet i Danmark

Bacheloropgave, statskundskab ved Københavns Universitet
Hvordan har Socialdemokratiet udviklet sig som partitype siden 1930.

Forventes afleveret sommeren 1999

Stine Marie Dragsted

*Valmuevej 10, 1.
2300 København S
Erik Lind Olsen
Vølundsgade 2, 4.tv.
2200 København N*

Statsteoretiske aspekter af regulationsskolens teoridannelse

Speciale, statskundskab ved Københavns Universitet
På baggrund af litteraturstudier undersøges og diskuteres væsentlige begreber, metoder og problemstillinger vedrørende regulationsteori. Det undersøges især, hvordan teorien forholder sig til staten, og hvordan den kan integreres med statsteoretiske overvejelser.

Forventes afsluttet efteråret 1999

Louise Fluger Callesen

*Teglgårdsvej 341, st.tv.
3050 Humlebæk
Tlf. og fax 49 19 15 94
E-mail: cal-flu@post.tele.dk*

Mellem neoliberal tilpasning og øko-socialt opbrud? Socialdemokratiets programmatisk forandring i Danmark og Tyskland. En sammenligning (1982-1999)

Magisterafhandling, Institut für Politikwissenschaft, Universität Mainz

I afhandlingen undersøges Socialdemokratiets programmatisk transformation i Danmark og Tyskland i perioden fra 1982 (da begge partier mistede regeringsmagten) til 1999. Problemstilling: hvordan kom de to partier i krise, og hvad gjorde de for at komme ud af krisen og genobre regeringsmagten. Afhandlingen behandler de historiske præmisser og nye udfordringer. Projektet sætter focus på Socialdemokratiets programmatisk forandring i 80'erne og 90'erne, ligeledes på oppositions- og valgstrategier i oppositionstiden. Den programmatisk forandring undersøges på tre politikområder: økonomi-, social- og mil-

jøpolitik. Endelig undersøges regeringspolitikken, især det danske partis, som siden 1993 igen har været i regeringen (det beskæftigelses- og arbejdsmarkedspolitiske samt miljø- og energipolitiske område). Hvad kan SPD lære af det danske partis erfaringer? Materialet består blandt andet af partiernes programmatiskke udtalelser. Forventes afsluttet i september 1999

*Martin Frenzel
Frauenlobstr. 22
D-55118 Mainz*

Den fremmede arbejdskraft set i nationsopbygningens lys 1890-1914

Speciale ved Historisk Institut, Københavns Universitet
En undersøgelse af særligt den svenske arbejdskrafts forsvinden set i lyset af nationsopbygningen i Danmark og Sverige 1890-1914.

Afsluttes sommeren 1999

*Hanne Frøsig
Olivenlunden 31
2630 Taastrup
Tlf. 43 52 10 56*

FAI. Den Iberiske Anarkistiske Føderation

Opgave på spansk ved Historisk Institut, Københavns Universitet
Undersøgelse af problematikken realpolitik versus ideologi i FAI's udvikling. Var FAI tro mod teorien? Var det omstændighederne, og i givet fald hvilke, der gjorde sig gældende i forbindelse med konkrete beslutninger?

Afsluttes juni 1999
*Maria F. Gavrilan
Stampesgade 5, 3.tv.
1702 København V*

Politisk og økonomisk mobilisering af DDR-ungdommen i FDJ fra 1946-1965

Projekt på Bacheloruddannelsen, Historisk Institut, Københavns Universitet

En undersøgelse af den politiske og økonomiske mobilisering af DDR-ungdommen i FDJ fra 1946-1965. Politisk uddannelse (studier af de tyske kommunistiske klassikere, Lenin og Stalin), FDJ-medlemmernes arbejde på store prestigeprojekter (broer, boligbyggeri, deltagelse i høsten m.v.).

Forventes afleveret i august 1999

*Helle Hessellund Klausen
Smallegade 30 g, 2.th.
2000 Frederiksberg
Tlf. 38 86 02 05*

At forklare fagbevægelsen. LO-systemets strukturdebat og -udvikling i organisationsteoretiske perspektiver

Speciale, Københavns Universitet

Operationalisering af fire organisationsteoretiske hovedskoler på fagbevægelsen generelt og strukturdebatten og strukturudviklingen specifikt.

Afsluttet februar 1999

*Tinus Lassen
Balders plads 2, 2.th.
2200 København N*

Politiforhandlingerne mellem Departementchefstyret og besættelsesmagten 1943-44

Speciale i forvaltning og historie, RUC

Undersøgelsen baseres hovedsageligt på materiale fra Rigsarkivet.

Forventes afsluttet ved udgangen af 1999

*Christian Rohmann
Ryesgade 25A, 1.tv.
2200 København N
Tlf. 35 39 12 04
E-mail: crohmann@hotmail.com*

“Danmark for Folket”. Arbejderkultur og national identitet

BA-opgave, Københavns Universitet

Da Dannebrog blev lige så vigtig som den røde fane. Forskellige diskussioner og opfattelser i tiden 1900-1939, som ændrede de kulturelle identiteters udtryk i den danske arbejderbevægelse fra et internationalistisk til et nationalt perspektiv.

Forventes afsluttet december 1999

*Birte Rugbjerg
Marskensgade 25, 1.
2100 København Ø*

“Deutsche Treue”. Stimmen für Deutschland in der Schleswig-Frage 1918-20

Speciale, Germansk institut ved Københavns Universitet

En undersøgelse af SPD og Deutscher Ausschuss für das Herzogtum Schleswig; deres “nationalpolitiske” standpunkter og udviklingen i samme i bestræbelserne på at skabe en tysk enhedsfront i afstemningsområdet.

Forventes afsluttet i 1999

*Ole Sandberg,
Frimestervej 53, 1.th.,
2400 København NV*

Medlemskrisen i den franske fagbevægelse

Speciale, Romansk institut ved

Københavns Universitet
I specialet skal organisationsgraden i den franske fagbevægelse undersøges. Årsagerne til den for tiden udpræget lave organisationsgrad – krisen – søges analyseret. Endelig undersøges, hvad fagbevægelsen selv gør for at ændre situationen.

Forventes afsluttet sommer 1999
Charlotte Sarfelt
Viborggade 21, 1.th.
2100 København Ø
Tlf. 35 38 40 31

Det danske Arbejdsfællesskab

Speciale, Historisk Institut, Københavns Universitet
Det Danske Arbejdsfællesskab var en pendant til den Tyske Arbejdsfront. Det forsøgte at organisere såvel arbejdere som arbejdsgivere. Bag organiseringen stod den tyske presseattaché Meissner, der i samarbejde med folk fra DA og LO, efter at flere DNSAP-forsøg på at samle danske arbejdere var mislykkedes, i foråret 1941 proklamerede DDA. De egentlige hovedmænd bag organisationen optrådte altid anonymt, DDA skulle ikke fremstå som nazistisk i folks bevidsthed. Forventes afsluttet sommeren

1999
Hans-Henrik Siig
Hedebygade 10, 4.th.
1754 København V
Tlf. 33 24 94 30

DNSAP's propaganda og agitation 1930-1940

Speciale ved Historisk Institut, Aarhus Universitet
En analyse af DNSAP's propaganda og agitation i 30'erne med hensyn til styrke, sigte, omfang, tematikker og karakter. Forventes afsluttet sommeren 1999

Jesper Simonsen
Vestergade 30, 2.th.
8000 Århus C

Danmark og Folkeforbundet

Speciale
Det danske Udenrigsministeriums og de danske politikeres opfattelse af Danmarks neutralitetsretlige stilling som følge af landets medlemskab af Folkeforbundet
Afsluttet i februar 1999
Morten Uhrskov Jensen
Finsensvej 6 c, 3.th.
2000 Frederiksberg

Udstillinger

Hjemløse i London

Arbejdermuseets aktuelle særudstilling om gadens subkultur *Sat ud! Hjemløse i London* er en udstilling om de usynlige barrierer i velfærdssamfundet. Udstillingen skildrer hjemløse i London, sådan som de er fotograferet af fotografen Martin Toft. Hjemløshed er ikke bare et engelsk fænomen, også i Danmark træder problemet i disse år stadigt tydeligere frem, så Martin Tofts udstilling skal også ses som en kommentar til Arbejdermuseets nye permanente udstilling Folkets Århundrede, der fortæller om den konstante velstandsforøgelse, som har fundet sted gennem århundredet, men ikke om dem, som dropper ud, selvom sikkerhedsnettet er blevet mere og mere finmasket. Det er deres historie, deres situation og deres liv, Martin Tofts billeder fortæller om. Udstillingen vises i tiden frem til 11. juli 1999.

Arbejdermuseet
Rømersgade 22
1362 København K
Tlf. 33 93 25 75

Hjemløse i London. Foto: Martin Toft

Illustration: Lars Ravn

Kunstudstilling på Arbejdermuseet

Som den tredje kunstner i rækken har Arbejdermuseet indbudt grafikereren og maleren Lars Ravn til i en række værker at kommentere museets kulturhistoriske udstilling Folkets Århundrede. Lars Ravn, der regnes til den gruppe af "nye vilde" kunstnere, der slog igennem i kunsthvervet i 1980'erne, har til lejligheden udført en serie billeder med trekanten som det gennemgående format. Trekanten, der leder tanken hen på skiltet, befordrer i modsætning til det firkantede format ikke oplevelsen af billedrum og dybde. Det lægger derimod op til koncentration om de enkle billedtegn, som netop er Lars Ravns foretrukne. Bag valget af dette format ligger kunstnerens ønske om at etablere en forbindelse med arbejderbevægelsens gentagne brug af enkle former og symboler, som det blandt andet kan ses flere steder i Arbejdermuseets udstilling. Udstillingen

er åben i museets almindelige åbningstid frem til 4. juli 1999.

Arbejdermuseet
Rømersgade 22
1362 København K
Tlf. 33 93 25 75

Internet

SFAH

SFAH's webside er under konstruktion. Siden kommer blandt andet til at indholde en oversigt over selskabets udgivelser og appetitvækkere i form af udvalgte artikler fra Arbejderhistorie.
www.sfah.dk

Indeks til Arbejderhistorie på internettet

Indeks til indholdet i de senere årgange af Arbejderhistorie og Årbog for forskning i arbejderbevægelsens historie er tilgæ-

neligt på internettet. Brug Københavns Kommunes online-version af artikeldatabasen (Dansk Bibliotekscenter) på adressen: www.kkb.bib.dk/kkb-baser.htm. Basen dækker Årbogen 1979-1994 og Arbejderhistorie 1982- .

I CCL (fri søgning i artikeldatabasen) kan man definere, at der skal søges i et bestemt tidsskrift. Det gøres med kommandoen *lv*. Kombiner med forfatter, emne, ord fra titel m.v. Der kan også søges på boganmeldelser.

Eksempler:

lv=Arbejderhistorie (574 poster)

lv=Arbejderhistorie og Callesen (59 poster)

lv=Arbejderhistorie og Callesen og Engels (3 poster)

Kinesiske propagandaplakater

Den hollandske plakatsamler Stefan Landsberger har på sin hjemmeside udstillet et udvalg af sin samling af kinesiske propagandaplakater. I mere end 25 år har han samlet på disse plakater, og hans private samling omfatter nu omkring 1000 plakater fra årene 1949 og frem til i dag. Landsberger har desuden udgivet bogen *Chinese Propaganda Posters - From Revolution to Modernization* (1998).

<http://www.iisg.nl/~landsberger/>

Utrykte afhandlinger afleveret til ABA i 1998

De følgende afhandlinger er tilgængelige i ABA's samling af specialer og opgaver fra videregående uddannelsesinstitutioner i løbet af 1998.

Andreasen, Henry: Kommunisme på græsrodsniveau og i hverdagen: et studie af det polske kommunistparti i by- og distriktsområdet Wloclawek under højstalinismen 1949-53. (Kbh.), 1998. – 97 bl.

Speciale ved Institut for Historie, Københavns Universitet.

Arnum, Hans: Ideational and institutional analysis of complex decision-making: how to explain the development of social regulation in the European Community with three new institutionalisms and six old ideas.

(Roskilde), 1997. – 223 s.

Thesis for the M.A. in Public Administration, Department of Social Sciences, Roskilde University.

Augustesen, Lars Jakob: Venstrefløjen og Christiania / Lars Jakob Augustesen og Andreas Nawrocki.

(Roskilde), 1997. – 91 s.: ill.

Historieopgave, 2. modul, ved Roskilde Universitetscenter.

Bessmann, Nataly: Das Verhältnis der Kommunistischen Partei Opposition (KPO) zu den Konsensfaktoren Nationalismus und Antisemitismus: eine zeitgenössische Beurteilung der Zustimmung der deutschen Bevölkerung zum Nationalsozialismus.

(Lüneburg), 1998. – 120 bl.

Magisterarbejde im Studiengang Angewandte Kulturwissenschaften, Studienggebiet Sozial- und Kulturgeschichte, Universität Lüneburg.

Breum Danielsen, Øjvind: Tre danske venstreintellektuelles fascination af Sovjetunionen analyseret i et internationalt

perspektiv (Three Danish left-wing intellectuals' fascination of the Soviet Union). – Odense, 1998. – 103 bl.

Specialeafhandling ved Center for Historie, Odense Universitet.

Christensen, Thomas: Når man har to standpunkter: Socialdemokratiets afvisning af Den europæiske Fællesakt i 1986.

(Odense), 1998. – 130 bl.: ill.

Speciale ved Institut for Historie, Kultur og Samfundsforhold, Odense Universitet.

Danielsen, Tore M.: The establishment of the Nordic Council: a study of the political decision process.

(Stockholm), 1998. – 41 bl.

Uppsats ved Historiska Institutionen, Stockholms Universitet.

Ernst, Lotte: Et fælles europæisk aftalesystem – utopi eller fremtid? / udarbejdet af Lotte Ernst og Charlotte Hansen.

– (Roskilde), 1997. – 133 s.

Kombinationsspeciale i geografi og forvaltning ved Roskilde Universitetscenter.

Falk, Kristian: Från registermetod till producentkooperation: ideologiska perspektiv inom svensk syndikalism 1922-1952. (Stockholm), 1998. – iv, 163 s.: ill.

Licentiatoppsats ved Ekonomisk-historiska institutionen, Stockholms Universitet.

Hamann Hansen, Klaus Erik: Havnestrejken 1982/83: en dokumentation og analyse af de danske havnearbejderes strejke i vinteren 1982-1983 for en ændring af dagpenge-lovgivningen.

(Kbh.), 1997. – III, 95, (17) bl.: ill.

Specialeafhandling ved Historisk Institut, Københavns Universitet.

Harsløf, Ivan: Social chronotopy in transformation: reintroducing the labour contract to Eastern Europe.

(Ålborg), 1998. – 77 bl.: ill.

Master thesis in Social Science, Aalborg Universitetscenter.

De hjemløses tog / Thomas Klintgaard Larsen, Anya Mune-ne Manghezi, Michael Valeur.

(Roskilde), 1998. – 92 s.

Projekt, modul 2-3, ved Institut for Historie og Samfundsforhold, Roskilde Universitet.

Jensen, Benedikte: Harald Rue: et litteraturkritisk forfatter-skab i mellemkrigstiden.

(Kbh.), 1998. – 102 s.

Speciale ved Institut for Nordisk Filologi, Københavns Universitet.

Jul Nielsen, Niels: Skabelsen af den danske arbejder: bånd og brudflader i arbejder- og virksomhedskulturer 1850-1920 med Burmeister & Wain som hovedeksempel.

(Kbh.), 1998. – 414 s.

Ph.d.-afhandling ved Det humanistiske Fakultet, Københavns Universitet.

Kristensen, Anders: Den danske sydafrikapolitik 1952-1986: apartheidproblemet – fra udenrigspolitik til indenrigs-

politik (The Danish policy towards South Africa 1952-1986).

(Kbh.), 1997. – 101, VI bl.

Speciale ved Center for Historie, Odense Universitet.

Leth, Line: Europäische Betriebsräte: die Umsetzung in nationales Recht: dargestellt

am Beispiel von Deutschland und Dänemark.

(Trier), 1998. – 102 bl.
Diplomarbeit, Universität Trier.

Lund, Henrik: De nye udfordringer til tillidsrepræsentantuddannelsen / Henrik Lund og Thomas Rørdam.

(Roskilde), 1998. – 2 bd. (140 bl.)
Projekt, 4. semester, ved den samfundsvidenskabelige basisuddannelse, Roskilde Universitetscenter.

Mariager, Rasmus: Politik, økonomi & kultur: Danmark og Storbritannien 1945-1947.

(Kbh.), 1997. – 111 bl.
Specialeafhandling ved Institut for Historie, Københavns Universitet.

Mortensen, Niels-Erik: Ironiker på cykel: en litteratursociologisk læsning i Eigil Jensen, Hør, var der ikke en, som lo? (1940).

(Kbh.), 1998. – 107 bl.
Speciale ved Institut for Nordisk Filologi, Københavns Universitet.

Nielsen, Jesper Henrik: SF's EF-modstand 1959-1975: en gennemgang af SF's markedspolitik (The Danish Socialist People's Party's market politics and opposition to the EEC 1959-1975).

(Odense), 1996. – 103 bl.
Historiespeciale ved Center for Historie, Odense Universitet.

Nielsen, Torben: AOF og "Det socialdemokratiske dannelsesparadoks": et aspekt af den socialdemokratiske kulturkonception fra 1924 til 1933.

(Kbh.), 1998. – 96 bl.
Speciale ved Historisk Institut, Københavns Universitet.

Olsen, Birgit: Velfærdsstatens

krise – Socialdemokratiets krise?

(Kbh.), 1996. – 139 s.
Speciale ved Institut for Litteraturvidenskab, Københavns Universitet.

Pedersen, Bjarne Frits: Syndikalismen i Danmark og Sverige: perioden fra 1900 til 1921.

(Kbh.), 1997. – 93, (5) bl.
Speciale ved Det humanistiske Fakultet, Institut for Historie, Københavns Universitet.

Riskær, Jens Emmerik: Lønarbejderklassen i Danmark siden industrialiseringen: mellem politisk mobilisering og arbejdsmarkedet.

(Kbh.), 1998. – 32, (28) bl.: ill.
Hovedopgave, 6. semester ved Institut for Statskundskab, Københavns Universitet.

Sannemand Larsen, Kim: Oprettelsen af den Dansk-Tyske Forening: en analyse af baggrunden for foreningens oprettelse med udgangspunkt i forhandlingspolitikken; samt en statistisk analyse af foreningens medlemmer.

(Odense), 1998. – 89 bl.: ill.
Speciale ved Institut for Historie, Kultur og Samfundsbeskrivelse, Odense Universitet

Skov Petersen, Martin: Rosa Luxemburg og det nationale spørgsmål: en analyse af udviklingen i Rosa Luxemburgs opfattelse af forholdet mellem nationalisme og socialisme, ca. 1895-1919.

(Aarhus), 1998. – 94, (4) bl.
Speciale ved Historisk Institut, Århus Universitet.

Sommer, Finn M.: Fagbevægelsen mellem fortid og fremtid: det udviklende arbejde, tillids-

valgte kvalifikationer og fagforeningsuddannelse.

(Roskilde), 1997, 3 bd. (247 s.).
Licentiatafhandling ved Institut for Datalogi, Kommunikation og Uddannelsesforskning, Roskilde Universitetscenter.

Stralendorff Petersen, Per Olaf: Historiografiske aspekter i Gustav Bangs skrift: "Før Grevens Fejde".

(Kbh.), 1994. – 15 bl.
Opgave i arkivkundskab ved Historisk Institut, Københavns Universitet.

Stralendorff Petersen, Per Olaf: Kulturhistorie og udviklings-teori hos Gustav Bang.

(Kbh.), 1994. – 15 bl.
Opgave i Arbejderkulturstudier ved Institut for Nordisk Filologi, Københavns Universitet.

Sønderskov Jensen, Thomas: Dansk-Tysk Forening og P. Knutzen i januar-februar 1941.

(Odense), 1998. – 27 bl.
Bachelorprojekt ved Institut for Historie, Odense Universitet.

Østergren, Laila: Fagbevægelsen under pres: EU-samarbejdet, kartelforslaget, medlemmernes normer og værdier.

(Kbh.), 1997. – 103 s.
Speciale ved Institut for Statskundskab, Københavns Universitet.

Aagaard Sørensen, Gert: Fra fagforbund til industriforbund?: en spilteoretisk analyse af Specialarbejderforbundets og Metalarbejderforbundets adfærd i kampen om LO's struktur.

(Århus), 1995. – 128 bl.
Speciale ved Institut for Statskundskab, Aarhus Universitet.

Dorte Ellesøe Hansen